

Kes ja miks otsustas Urmo Rausilt tellitud kavandid ilma neid linnarahvale tutvustamata tagasi lükata?

Linnavalitsus ei ole Urmo Rausilt linna sissesõidutähiste kavandeid tellinud. Kuuldes, et mainekal kunstnikul on ideid, milline võiks olla Viljandi linna sissesõidutähis, võttis temaga ühendust linnadisainer. Mõnda aega kavandiga töötati ja selle töö eest Urmo Rausile vastavalt kokkuleppele ka tasuti.

Kavandeid tutvustati Viljandis ABC Disainiseminaril 12. aprillil 2007.a, vabariiklikul kunstiõpetajate seminaril 23. ja 24. augustil 2007.a, kus esines ka Urmo Raus. Leonhard Lapini poolt kavanditele antud arvamusele lisaks on tööd analüüsinud Eesti Kunstiakadeemia graafilise disaini osakonna juhataja Kristjan Mändmaa ja välja toonud rea puudusi. Selle kokkuvõttega on soovi korral võimalik linnadisaineri juures tutvuda. Kavandid ei leidnud ka linnakujundusnõukogu ja enamiku projektiga tutvunud Viljandi arhitektide ja kunstnike heakskiitu. Urmo Rausi poolt esitatud kavandite realiseerimisest loobumine otsustati Viljandi Linnavalitsuse 15. oktoobril 2007 aastal protokollilise otsusega.

Urmo Rausi ideed on Viljandi linna ajaloolist tausta väga arvestavad. Kuid tegemist oli ainult ajalooliste elementidega kujundatud viitadega. Peame väärika ajaloo kõrval võimalikuks ka tänapäevaste sümbolite ja ametliku sümboolika kasutamist. Juurde ei olnud kavandatud lähiümbruse korrastamist, parkimistaskuid ega valgustust. Seega ei maksa terviklahendus nii vähe nagu Teie poolt on väidetud.

Ajalooliste märkide kõrval on teisigi Viljandile omaseid märke, millega inimene Viljandit esmalt seostab, mis inimestele meeldivad ja loovad linna külalistele positiivseid emotsioone. Linna sissesõite tuleb vaadelda hoopis laiemalt ja pikemas perspektiivis, et ideid oleks rohkem ja et need peaksid olema teostatavad etappidena vastavalt sellele, milline on parasjagu linna rahakott. Nii otsustatigi ideede saamiseks korraldada konkurss, mille eesmärk on tulevikus saada sissesõitude terviklahendus koos viitade, sümboolika kasutamise, parkimistaskute, valgustuse ja lähiümbruse korrastamisega.

Kahjuks ei teatanud Urmo Raus oma Eestisse tulekust, seetõttu toimus tema projekti arutelu tõepoolest päev enne tema saabumist. Linnarahvale ei olnud põhjust projekti tutvustada, kuna linnakujundusnõukogu ja erialaspetsialistid leidsid kavandites puudusi ning seda otsustati mitte realiseerida.

Miks väitis linnapea oma kirjas Urmo Rausile, et tema kavandite tagasi lükkamise põhjuseks on “linna tagasihoidlikud võimalused nende realiseerimisel” (2008.a eelarve võimalused olid ju selleks ajaks prognoositud ja eelarve menetlemine käis), kui 5 kuud hiljem oli võimalik välja kuulutada samasisuline, aga kaheksa korda kallima projekti saamiseks kopsaka auhinnafondiga konkurss?

Vahendite puudumine ei olnud kindlasti kavanditest loobumise peamine põhjus, pigem äraütleva kirja delikaatne põhjendus mitte solvata kahtlemata väga andekat kunstnikku. Vastusega Urmo Rausile sooviti teada anda, et antud projekt peatatakse. Linnavalitsus leidis, et ainult uute viitade paigaldamine oleks poolik lahendus. Näiteks Tallinna tänaval tuleb tähise korrektseks valgustamiseks rajada ligikaudu 700 meetrit elektriliini, lahendada peatuspaik ja lühiajaline

parkimine, heakorrastus jne. 2008. aasta eelarveprojekt oli ja on tõepoolest pingeline ja juba siis oli selge, et tänavu ei ole reaalne ja otstarbekas kogu projekti realiseerida.

Linnavalitsuse liikmed ei ole disainieksperdid, seetõttu tundus arukas aeg maha võtta. Toetati arhitektuuriameti ettepanekut korraldada avalik konkurss, mille käigus oleks esitatud lahendused lisaks siltidele ka kogu sissesõidu muudele osadele. Linnavalitsus selgitas tingimusi, millele tähised peavad koos lähiümbrusega vastama ja otsustas välja kuulutada konkursi. Ideekonkursi lõppedes selgub töö ligikaudne maksumus, mille põhjal saab kavandada järgmiste aastate linnaeelarves realiseerimise etapid vastavalt võimalustele.

Kas linnapea on nõus viljandlastele tutvustama käimasolevale võistlusele laekuvaid töid kõrvuti Urmo Rausi kavanditega enne lõppotsuse langetamist Viljandi linna uute sissesõidutähiste tellimise suhtes?

Pärast konkursitööde laekumist korraldab linnavalitsus linnaraamatukogus ideekonkursi töödest näituse, millega on kõigil huvilistel võimalik tutvuda. Kui Urmo Raus ideekonkursil osaleb, siis on tema kavandid näitusel koos teiste osavõtjate töödega. Tema poolt eelnevalt esitatud tööd on võimalik eraldi eksponeerida. Ka praegu on Urmo Rausi kavanditega võimalik tutvuda arhitektuuri- ja planeerimisametis või autori koduleheküljel www.urmoraus.com.

Linnapea isikliku arvamuse kohaselt on Urmo Rausi ideed igal juhul huvitavad ja tähelepanuväärsed. Kui neid ei ole võimalik sissesõitudel kasutada, tuleks kaaluda Urmo Rausi ideede kasutamist kogu linnaruumi kujundamisel ja arendamisel. Aga see on juba arutlemiseks tulevikus.

Ei saa kuidagi nõustuda arupärimises toodud väitega, et avaliku konkursi eelistamine ühelt kunstnikult kavandite tellimisele oleks “linna mainet määriv ja andekat kunstnikku solvav salajane sekeldamine”. Pigem võiks nimetada selleks vastupidist tegevust, liiati kui linnavalitsus peaks selleks eirama Viljandi selle ala asjatundjate arvamust. Taolisi näiteid on tuua nii mõnegi Eesti omavalitsuse tegemistest, millega Viljandi kindlasti ei taha silma paista.

Kalle Jents, Viljandi linnapea